

Asia: VN/621/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto: Hallituksen esitys laiksi jätelain muuttamisesta

32 a § Yhdyskuntajätehuollon järjestäminen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen yhteydessä

Jätelakiin ehdotettu siirtymäsäännös antaa HUS-yhtymälle riittävästi aikaa järjestää vastuulleen siirtyvä yhdyskuntajätehuolto. Esitetty siirtymäaika jätehuollon järjestämistä vastuun siirtymisestä viimeistään vuoden 2025 loppuun mennessä on tarpeen, jotta jätehuollon kilpailutukset kyetään valmistelemaan kunnolla ja jotta jää aikaa kilpailutusprosessin läpi viemiseen aina sopimukseen asti. Eniten käytännön selvitystyötä ja yhteistyötarvetta on erilliskeräysvelvoitteiden laajentumisessa koskien kohteita, joissa HUS-yhtymä on vuokralla. Kohteet ovat hyvin moninaisia, koska toiminta, vuokralaiset, vuokranantaja ja vuokrasopimukset ja jätehuollosta tehdyt sopimukset voivat olla erilaisia. Selvitettävänä onkin minkä toimijan sopimukseen kukin kohde kuuluu tai liittyy. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että muutosehdotus huomioi erilliskerättävän jätteen siirtymäajan muun yhdyskuntajätteen ohella.

Kuuden kuukauden ilmoittamisvelvoitteen sijaan 12 kuukautta on käytännössä todennäköisin ilmoittamisajankohta joka tapauksessa. Kohteiden moninaisuuden vuoksi kilpailutusten valmistelu, valmistuminen ja sopimusten valmistuminen vienee paljon aikaa. Kuusi kuukautta voi olla haastellinen aikataulu julkisissa hankinnoissa, kun sopimuksen alkamisaika ei välttämättä ole ennakoitavissa. Tämän vuoksi ehdotettu kuuden kuukauden ilmoittamisvelvoite toteutunee käytännössä jo selvästi aiemmin ja silloin kun sopimuksen voimaantuloaika on ennakoitavissa. Tai niin, että valitaan riittävän pitkä valmisteluaika, esim. 12 kuukautta tai enemmän.

Kilpailutusten valmistumisajankohdan ennustaminen voi olla hankalaa, koska vuokra-kohteiden lopullista tilannetta voi olla hankala ennakoida, kun jätehuollon järjestämistä vastuu on vuokrasopimuksissa sovittavissa. Käytännössä asia voi olla lopulta hankintatekninen kysymys, jossa joustavat puitesopimukset saattavat auttaa.

145 a § Sidos- ja hankintayksiköitä koskevat erityiset säännökset

Ei kannanottoa.

Vaikutusten arvioinnit

Vaikutusten arvioinnit vaikuttavat päteville.

Ehdotuksen perusteluissa kappaleessa 4.2.3 Vaikutukset kunnille ja hyvinvointialueille käytetään HUSin uutta nimeä HUS-yhtymä, vaikka on todennäköisesti tarkoitettu HUS-kuntayhtymää viitattaessa vuoden 2017 sote-lain valmistelun aikaan tehtyyn jätemäärien arvioon lain (445/2018) esitöiden (HE 195/2017 vp) yhteydessä. Tämä saattaa aiheuttaa väärinymmärryksiä, koska vasta vuonna 2022 perustettu HUS-yhtymä aloittaa 1.1.2023 ja HUS-kuntayhtymä lakkaa. Sivulla 14 mainitaan kunnan järjestämistä vastuulta poistuvan yhdyskuntajätteen arvioiden oletuksissa aiemman sote-lain valmistelun aikainen vuoden 2017 tilanne, jolloin Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuolto ja sen jätteet olivat siirtymässä Uudenmaan alueen sosiaali- ja terveystoimen järjestäjälle tai sopimuksin HUS-kuntayhtymälle tai Maakuntien Tilakeskukselle. Sivun 14 tekstissä asia on ilmaistu, niin että jätehuolto siirtyisi sopimuksin HUS-yhtymälle, vaikka on todennäköisesti tarkoitettu lain (445/2018) esitöiden (HE 195/2017 vp) aikaista HUS-kuntayhtymää, jolle jätehuolto olisi silloin siirtynyt. Sote-järjestämisen ja jätehuollon osalta tilanne on mainittu kappaleessa 2.2.2 Sote-uudistuksesta johtuvat muutokset jätehuollon järjestämiseen, jossa sivulla 7 todetaan: ” Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä vastuun siirtoa sekä omaisuusjärjestelyjä koskevia tiettyjä säännöksiä ei sovelleta lain 3 §:n mukaan Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä vastuun siirtoon eikä Helsingin kaupungin ja Helsingin erityishuoltopiirin omaisuusjärjestelyihin. Näin ollen Helsingissä kaupungin on edelleen järjestettävä alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät.” Näin ollen HUS-yhtymälle ei siirry kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon jätehuollon järjestämistä vastuu.

Valkama Jani

Helsingin ja uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä - HUS Tilakeskus